

Millainen Sysmä on yrittäjälle

Aleksi Järvinen

Opinnäytetyö
Kesäkuu 2020
Tradenomi (AMK), Liiketalous

Tekijä(t) Järvinen Aleksi	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä 6/2020
	Sivumäärä 30	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Millainen Sysmä on yrittäjälle?		
Tutkinto-ohjelma Tradenomi (AMK)		
Työn ohjaaja(t) Riku Ojanperä		
Toimeksiantaja(t) Kuntavelho		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyössä perehdytään yrittäjäystävällisyyteen, erityisesti maaseutukuntien näkökulmasta. Tässä tapauksessa kohdekuntana toimii Sysmä.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli saada selville, millainen kunta Sysmä on yrittäjille toimia. Tavoitteen perusteella tutkimusongelmaksi muodostui selvittää, millaiseksi sysmäläiset yrittäjät kokevat yrittäjäystävällisyyden kunnassaan.</p> <p>Yrittäjäystävällisyyden kartoittamiseksi sysmäläisille yrittäjille toteutettiin verkossa kvantitatiivinen kyselytutkimus. Lisäksi tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivisia menetelmiä teori-ankeruussa haastattelemalla, jotta voitiin kartoittaa tarkemmin Sysmän nykyistä tilaa ja saatiin näkökulmaa menestyksestään tunnetusta ”mallikunnasta” Muuramesta. Lisäksi kyselytutkimukseen lisättiin kvalitatiivisia avoimia kysymyksiä, jotta saatiin mahdollisimman kattavasti ilmi yrittäjien näkemykset.</p> <p>Kvantitatiivisen kyselytutkimuksen tuloksissa nousi parhaiten esille, että vastausten keskuudessa oli jyrkkää hajontaa. Osa vastaajista antaa samasta kysymyksestä parhaan ja osa huonoimman arvosanan. Sama näkemysten hajoaminen näkyi avoimissa vastauksissa.</p> <p>Palautteen perusteella voimakkaat näkemyserot ovat ilmeistä. Tämä heikentää Sysmän mahdollisuuksia edistää yrittäjäystävällisyyttä, koska hyvä yhteishenki olisi Muuramen esi-merkin mukaan perusvaatimus.</p> <p>Näkemyksen voimakas hajautuminen viittaa asenne- ja ilmapiiriongelmiin, koska on vaikea uskoa objektiivisesti, että kunnan toiminta on sattumanvaraista sen mukaan, kenestä yrittäjästä on kysymys.</p>		
Avainsanat (asiasanat) maaseutuyrittäjyys, yrittäjäystävällisyys, yrittäjyys, elinkeinopolitiikka		
Muut tiedot (Salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Järvinen, Aleksi	Type of publication Bachelor's thesis	Date 6/2020 Language of publication: Finnish
	Number of pages 30	Permission for web publication: x
Title of publication Sysmä as an entrepreneurship environment?		
Degree programme Bachelor of business administration		
Supervisor(s) Ojanperä Riku		
Assigned by Kuntavelho		
Abstract <p>The thesis focused on entrepreneurial friendliness, especially from the perspective of rural municipalities. In this case, the target municipality is Sysmä.</p> <p>The aim of the thesis was to find out what kind of municipality Sysmä is for entrepreneurs to operate. Based on the aim, the research problem was to find out how entrepreneur-friendly the entrepreneurs in Sysmä find their municipality to be.</p> <p>In order to find out the entrepreneur-friendliness of the municipality, a quantitative survey was conducted online for entrepreneurs of Sysmä. In addition, the study used interviews as a qualitative method to collect data to examine the current state of Sysmä and to gain perspectives from the municipality of Muurame, which is known for its entrepreneur-friendliness. Qualitative open response questions were also added to the survey to obtain the views of the entrepreneurs as comprehensively as possible.</p> <p>The results of the quantitative survey revealed that there was a sharp dispersion among the responses. Some respondents gave the best and some the worst grade for the same question. The same disintegration of views was evident in the open responses.</p> <p>Based on the feedback, strong differences of opinions were evident. This weakens Sysmä's ability to promote entrepreneur-friendliness, since a good team spirit would be a basic requirement based on the example of Muurame.</p> <p>The strong dispersion of views points suggests attitude and atmosphere problems, since it is difficult to objectively believe that the municipality's actions are random depending on the entrepreneur.</p>		
Keywords/tags (subjects) entrepreneurship, rural entrepreneurship, business policy, entrepreneur-friendlines		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Case Sysmä	4
2.1	Taustatietoja	4
2.1	Taloudellisia lukuja	5
2.2	Paikalliset yrittäjät	6
3	Menetelmälliset valinnat	7
3.1	Tutkimusmenetelmä	7
3.2	Kyselylomakkeen laatiminen	8
3.3	Tutkimusaineiston hankkiminen	8
3.4	Aineiston käsittely ja analysointi	9
4	Yrittäjäystävällinen kunta	9
4.1	Yrittäjäystävällisyys	9
4.2	Elinkeinopoliittinen mittaristo	10
4.3	Elinkeinopolitiikka	12
4.4	Yrittäjyys maaseudulla	13
5	Tutkimustulokset	14
6	Johtopäätökset ja pohdinta	20
	Lähteet	21
	Liitteet	23
	Kuviot	
	Kuvio 1. Paikallisen elinkeinopolitiikan vaikutukset (Näkkäläjärvi 2011, 27)	12

Taulukot

Taulukko 1. Oletko Sysmän Yrittäjät ry:n jäsen?	15
Taulukko 2. Oletko luottamushenkilö Sysmän Yrittäjät ry:n hallituksessa?	16
Taulukko 3. Minkä tyyppinen yrityksesi on?	16
Taulukko 4. Uusien yrittäjien on helppo tulla osaksi yhteisöä	16
Taulukko 5. Koulutus ja osaaminen, yrittäjäjärjestön ulkopuoliset yrittäjät	18

1 Johdanto

Möttösen (2019) mukaan Suomalaisten yrittäjäsenteista 2012 vuonna tehty selvitys kertoi, että merkittävää osaa suomalaisista yrittäjyys ei suuresti kiinnosta. Kolmasosa suomalaisista ei pitänyt yrittäjänä toimimista houkuttelevana. Vastaajista kaksi viidestä oli sitä mieltä, että Suomessa on hyvä toimia yrittäjänä. Yrittäjyyteen houkutteleviksi tekijöiksi nostettiin mm. vapaus tehdä niin kuin itse haluaa, itsenäisyys ja hyvät ansaintamahdollisuudet. Kuitenkin 16 prosentin mielestä mikään ei houkutellut yrittäjyyteen. (Möttönen 2019, 133.)

Monet ihmiset kokevat yrittäjyyden hyvin haastavaksi ja epävakaaksi, mutta ilman yrittäjiä ei valtiokaan tulisi toimeen. Aikoinaan yrittäjien merkitys agraarissa eli maatalouspainotteisessa Suomessa oli vähäinen eikä siihen kannustettu. Silloin elinkeino määräytyi pitkälti syntyperän ja sukupuolen mukaan, kun taas nykyään kuka tahansa pystyy ryhtymään yrittäjäksi.

Viime vuosikymmeninä yrittäjyyden ja yrittäjien merkitys on noussut politiikan agendalle. Olemme siirtyneet teollisuuspolitiikasta elinkeinopolitiikkaan, josta on tullut yksi politiikan lohkoista. Elinkeinopolitiikan tavoitteena on kestävä talouskasvu. Elinkeinopolitiikkaa on hyvä tutkia, jotta mm. paikkakuntien työllisyys paranee, ja erityisesti kasvuyrittäjyyden edistämisestä on tullut elinkeinopolitiikan lähtökohta. Tuottavilla kasvuyrityksillä saadaan kuntiin positiivinen työllisyysvaikutus. (Möttönen 2019, 127-132.)

Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville, millainen kunta Sysmä on yrittäjille.

Tavoitteen perusteella tutkimusongelmaksi muodostui selvittää, kuinka yrittäjäystävällinen Sysmä on sysmälaisten yrittäjien mielestä.

Tutkimuskysymyksesi muodostui ”kuinka yrittäjäystävällinen kunta Sysmä on?”

Tarve tutkimukselle syntyi siitä, kun Juri Nieminen osoitti tarpeellisuuden tutkia Sysmän elinkeinopolitiikan tilaa, erityisesti elinkeinopoliittisen mittariston aihealueita.

Toimeksiantajana toimi Kuntavelho, jonka yksinyrittäjänä on Juri Nieminen. Toimeksiantaja Kuntavelho on konsultointipalvelu, joka tarjoaa asiantuntijapalveluita. Kuntavelho toimi vielä 6.2.2020 elinvoimakonsulttina Sysmän kunnalle.

Tässä tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista kyselylomaketta ja kvalitatiivisia haastatteluja. Kvalitatiivinen osuus täydentää kvantitatiivista kyselyä antamalla myös vanhempaa tietämystä siitä, kuinka yrittäjäystävällisyydeltään menestyksekkäässä Muuramen kunnassa ovat asiat menneet, sekä taustatietoja Sysmän nykyisestä tilasta.

2 Case Sysmä

2.1 Taustatietoja

Sysmä on 3 657 asukkaan kunta Päijät-Hämeessä (Kuntien avainluvut 2019, Tilastokeskus). Sysmä elää vahvasti matkailun ja metsätalouden varassa (Järvinen 2020). Sysmän vahvuuksia ovat yhteys Päijänteelle, puhdas luonto, toimivat palvelut, vain kahden tunnin ajomatkan etäisyys metropolialueelta ja se, että Sysmä on myös kulttuurikunta (Sysmä itsenäisenä tulevaisuuteen strategia 2014, 16).

Sysmä haluaa olla houkutteleva vapaa-ajan kunta. Kaavoituksella edistetään vakiutuista ja vapaa-ajan asumista. (Sysmä itsenäisenä tulevaisuuteen strategia 2014.)

Sysmän kunta on yksi Suomen eniten toimintojaan ulkoistanut kunta. Sysmän kunnan sosiaali- ja terveystoimen palveluista vastaa Sysmän kunta, ja se on hankkinut pitkä-

aikaisella sopimuksella Terveystalolta sosiaali- ja terveystalot. Lakisääteisistä viranomaistehtävistä kunta vastaa itse, ja vain tuotanto on hankittu Terveystalon kuntaturvalta. (Sysmän kunnantalousarvio 2015 & 2016.)

Sysmässä on vakituisia asuntoja noin 2 200, vapaa-ajan asuntoja n. 3 800 ja rakentamattomia tontteja 1 550, joista Päijänteen rannalla noin 550 (Sysmän kunnan kiinteistönveroselvitys 2018).

Vapaa-ajan asukkaita kunnassa on 10 000–12 000 (Sysmä itsenäisenä tulevaisuuden strategia 2014, 26).

2.1 Taloudellisia lukuja

Sysmä on ikäihmisvoittoinen kunta. Kunnan asukkaista yli 64-vuotiaita on 42 % ja työttömiä noin 12 %. Työssäkäyvien ja siellä asuvan työllisen työvoiman suhde eli työpaikkaomavaraisuus on 82,6 %. Palvelutyöpaikkojen osuus on 61 %, jalostuksen 13,4 % ja alkutuotannon 22,6 %. Alueella on yhteensä 1 027 työpaikkaa. (Tilastokeskus 2017-2019.)

Taloudellinen huoltosuhde Sysmässä on 206. Taloudellinen huoltosuhde kuvaa sitä, montako työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohden. (Tilastokeskus 2018).

Sysmän kunnan talous pohjautuu siihen, että palveluja hankitaan yrityksiltä, koska sillä tavalla kunnan palvelutuotanto saadaan taloudelliseksi ja vaikuttavaksi. Palveluntuottajina yritykset toimivat tehokkaammin ja taloudellisemmin. Vaikuttavuuteen Sysmä pääsee mm. sillä, että kunnan sote-ulkoistussopimus on kilpailutettu sataprosenttisesti laadulla eli pohjana on vuoden 2015 Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän silloiset kuntalaisille tarjotut sote-palvelut ja tarjouspyynnössä annettu kustannusraami oli aiempia toteutuneita kustannuksia pienempi. Tarjoaja sai esittää ehdotuksensa pyydettyjen palvelujen toteuttamiseksi. Kilpailutuksen jälkeen parhaimmat laatuasteet saanut yritys voitti. Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymällä eli nykyisellä Hyvinvointiyhtymällä on raskas hallinto ja toimintojen organisointi, mikä

maksatetaan jäsenkunnilla. Sen lisäksi Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystyhtymässä on priorisoitu ja keskitetty palveluita. Sysmässä sen sijaan sote-palvelut tarjotaan edelleen lähipalveluina ja sosiaali- ja terveystoimen kustannusten nousu vuosina 2017-2019 oli nolla prosenttia. (Sysmän kunnan tilinpäätökset 2017-2019.)

2.2 Paikalliset yrittäjät

Sysmän kunnassa on runsaasti pienyrittäjiä, ja heistä noin 93 % on yhden henkilön yrityksiä (Sysmän yrittäjät ry 2020, ry jäsenrekisteri).

Yritysmailman yksityisen sektorin tehokkuuden Sysmän kunta on hyödyntänyt täysmääräisesti, sillä se on luonut yrittäjyyttä ja kilpailua ostamalla oman toimintansa ja tukipalvelunsa markkinoilta. Sysmän kunta hankkii siivous-, talonmies-, päivystys-, viheraluehoito-, lumenauraus-, hiekoitus- ja suunnittelupalvelut yksityisiltä yrittäjiltä. Lisäksi Sysmän kunta hankkii ruoan päiväkotiin, kouluihin, toimintakeskukseen sekä vanhuksille yksityiseltä toimijalta. Myös Sysmän kuntakonsernin kiinteistöyhtiöt hankkivat kaikki tukipalvelut paikallisilta tai paikkakunnalla toimivilta yrityksiltä. (Järvinen 2020.)

Sysmässä pienhankintoihin eli kansallisen kynnysarvon alittaviin hankintoihin pyydetään vähintään kahdelta paikalliselta yritykseltä hintatieto hintavertailuun tai tarjouspyyntö, edellyttäen, että kyseiseen tuotteeseen tai palveluun on paikallinen tarjoaja olemassa ja että hankinnoissa on otettu huomioon myös hiilijalanjälki (Sysmän kunnan hankintaohje 2020).

3 Menetelmälliset valinnat

Tässä luvussa käydään läpi opinnäytetyön tavoite sekä tutkimuskysymys. Luvussa esitellään myös tutkimuksessa käytettävät tutkimusmenetelmät: tutkimusote sekä aineistonhankinta- ja analyysimenetelmät.

3.1 Tutkimusmenetelmä

Kvantitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on selvittää määriä ja syy-seuraussuhteita. Koska tutkimuksen tavoitteena on yrittäjänä olemisen tilan selvittäminen Sysmässä, määrällinen analyysi on ominaisuuksiltaan sopiva siihen, sillä sen avulla pyritään selvittämään ilmiöiden syy-seuraussuhteita sekä yleisyyttä ja niiden esiintymistä numeroiden ja tilastointien avulla. Tilastollisessa päättelytavassa lähdetään siitä, että tutkimuksesta saadut tulokset voidaan yleistää koskemaan joukkoa, josta havaintoyksiköt sekä vastaukset on poimittu. (Kananen 2011, 85.)

Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa täytyy olla tiedossa tutkittavan ilmiön tekijät, parametrit tai muuttujat, koska mittauksia ei voi suorittaa, jos ei tiedä mitä mitataan. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on tarkoitus yleistää (Kananen 2011, 17), ja tässä tutkimuksessa se tarkoittaa, että joukoksi on määritetty sysmäläiset yrittäjät, joilta kerätään tutkimustietoa kyselylomakkeella.

Sen lisäksi, että tutkimus on tehty kvantitatiivisena, siinä on myös käytetty kvalitatiivisena aineistonkeruuna haastatteluja, koska haastattelujen on tarkoitus toimia taustottajana. Taustoitusta tarvitaan, sillä kvantitatiivisessa kyselyssä aineistona on vain 87:lle Sysmän yrittäjät ry:n jäsenelle ja muille yrittäjäjärjestöön kuulumattomille yrittäjille lähetetty kysely.

Haastattelun avulla mm. kerättiin menestyksekkään Muuramen ”mallikunnan” kautta taustatietoa haastatteleamalla Muuramen yrittäjien puheenjohtaja Juha Mustasta. Tämän lisäksi kerättiin tietoa Sysmän nykyisestä tilasta Sysmän kunnan valtuuston puheenjohtaja Mika Järviseltä.

3.2 Kyselylomakkeen laatiminen

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tiedot kerätään kyselyn kysymyksillä. Kysymykset ovat joko avoimia tai strukturoituja eli valmiilla vaihtoehdoilla. Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmänä ja raaka-aineena toimivat kysymykset, joista riippuu tutkimuksen luotettavuus ja laatu. Kyselylomakkeen alkuun on suositeltavaa laittaa helppoja ja vastaamista innostavia kysymyksiä, jotta vastauksiin saadaan intoa (Kananen 2011, 30).

Tässä tutkimuksessa tehtiin internetpohjainen Webropol-kysely (liite 1) Internetpohjaisella kyselyllä pystytään säilyttämään vastaajien anonymiteetti sekä tekemään vastaaminen mahdollisimman helpoksi. Verkkokysely eroaa perinteisestä kyselystä lähinnä tekniseltä toteutukseltaan.

Kysely joko suunnitellaan aluksi tekstinkäsittelyohjelmaa käyttäen ja sitten siirretään aineistonkeruuohjelmaan, tai sen voi kirjoittaa suoraan aineistonkeruuohjelmaan. Lomaketta tehdessä on hyvä kiinnittää huomiota sen ulkoasuun, mm. kirjainten kokoon sekä lomakkeen selkeyteen. Verkkotutkimuksessa etuja ovat vastaajien tunnistamattomuus, pienet kustannukset, nopea aineistonkeruu ja tutkimustilanteen puolueettomuus. Kyselyn uhat taas ovat alhainen vastaamishalukkuus, kyselyn jäykkyys ja mahdollisesti väärinymmärretyt kysymykset. (Kananen 2015, 202, 207-208.)

3.3 Tutkimusaineiston hankkiminen

Yrittäjille lähetettiin sähköpostitse tiedote kyselyyn osallistumisesta, ja Sysmän yrittäjät ry:n Facebook-sivulla jaettiin linkki kyselyyn. Yrittäjille lähetetyssä tiedotteessa kerrottiin järjestettävästä kyselystä ja jaettiin sen linkki. Webropol-kyselyn järjestämistä varten tehtiin yhteistyötä Sysmän Yrittäjät ry:n kanssa, sillä kyselyyn lisättiin heille mieluisia kysymyksiä, joiden avulla saataisiin kerättyä hyödyllistä sisältöä heillekin. Sysmän Yrittäjät ry:n yrittäjäluehdon avulla saatiin kyselytiedotteet lähetettyä suoraan yrittäjien sähköpostiosoitteisiin ja houkuttamaan heitä vastaamaan.

Webropol-kysely tehtiin kokonaistutkimuksena, koska kohdejoukko oli pieni. Kokonaistutkimuksessa tutkittiin jokainen perusjoukon jäsen. Ennen Webropol-kyselyn tekemistä tavoitteena oli saada 50 vastausta. Vastauksia saatiin kaikkiaan 19 kappaletta.

3.4 Aineiston käsittely ja analysointi

Tutkimus sisältää sysmäläisille yrittäjille kohdistetun Webropol-kyselyn, jossa tutkitaan, kuinka yrittäjäystävällinen kunta Sysmä on. Samalla kerätään avointen kysymysten avulla tietoa siitä, miten Sysmästä saisi yrittäjäystävällisemmän kunnan.

Kyselyssä on arviointeja, joissa vastaaja kertoo mielipiteen asteikolla -2 - +2 (eli -2 täysin eri mieltä, -1 jokseenkin eri mieltä, 0 neutraali, +1 jokseenkin samaa mieltä, +2 täysin samaa mieltä). Tuloksista näkyy, mitkä asiat saavat positiivisen palautteen (+) tai negatiivisen palautteen (-). Tulosten analysoinnissa huomioidaan, kuinka merkittävä positiivinen tai negatiivinen palaute on.

4 Yrittäjäystävällinen kunta

4.1 Yrittäjäystävällisyys

Haastattelussa Muuramen yrittäjät ry:n puheenjohtaja Juha Mutanen (2020) kuvaili yrittäjäystävällisyyden tunteeksi ajatella päätöksiä ja kohtaamisia, eli yrittäjäystävällisyys kulkee päätöksien mukana, kun kunta tekee yrittäjäystävällisiä päätöksiä.

Yrittäjäystävälliseksi kunnaksi tuleminen ei tapahdu vain yhdessä yössä. Tunnettuus yrittäjäystävällisyydestä ei ole vain yhtäkkiä tuulesta temmattua vaan "se ei ole rakentunut muutamissa vuosissa vaan on vuosikymmenien tulosta". (Mutanen 2020)

Haapamäki (2015) taas kuvailee tutkimuksen tulosten mukaan, että yksi tärkeimmistä tekijöistä kuntien yrittäjäystävälliselle asemalle on tiivis, monipuolinen ja luotamuksellinen vuorovaikutus, joka korostui kaikkien haastateltavien kohdalla. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että yrittäjillä on oltava mahdollisuus tulla kuulluksi jo varhaisessa vaiheessa päätöksentekoon liittyen ja heidän näkemyksensä huomioidaan parhaan kyvyn mukaan. (Haapamäki 2015.)

4.2 Elinkeinopoliittinen mittaristo

Suomen Yrittäjät mittaavat yrittäjäystävällisyyden Elinkeinopoliittisen mittariston (2018) mukaan seitsemällä eri mittarilla:

1. Elinkeinopolitiikka ja resurssit

Yrittäjät ovat olleet tyytyväisiä nykyiseen kehitykseen, koska vuosien 2016 - 2018 yhteistyö kuntien ja kaupunkien johdon kanssa on kehittynyt eteenpäin. Alueen elinvoiman edistämiseksi tärkein työkalu kunnalle on elinkeinopolitiikka. Suomen yrittäjien mukaan vastuu elinkeinopolitiikasta olisi keskitettävä kunnan-/kaupunginjohtajalle. Vain tällä tapaa saadaan elinvoimaisuuden näkökulmalla huomioitua kaikki kunnan toiminta.

2. Kunnan päätöksenteon yrityslähtöisyys

Kunnissa tulisi luoda yrittäjäystävällinen ilmapiiri, jossa kuunnellaan yrittäjiä ja ymmärretään yrittäjien heidän tärkeä asemansa infrastruktuurissa, sillä tällä tapaa tehdään yrittäjille mieluisia päätöksiä. Kunnan henkilöstöllä täytyy olla työkaluja ymmärtää yrittäjyyttä, ja on hyvä sitoutua systemaattiseen yritysvaikutusten arviointiin.

3. Viestintä ja tiedottaminen

Avoimuudella ja yhteistyöllä luodaan pohja elinvoimaisuudelle. Osapuolet saavat tietoa asioista, ja asioista keskustellaan. Kunta/kaupunki kantaa vastuun työllisyydestä

ja osaavista työntekijöistä ja luo mahdollisuudet tähän. Kunnat huolehtivat, että palveluja on saatavilla. Tällä tavalla luodaan hyvä maine ja saadaan yrityksiä ja siten myös työntekijöitä perheineen muuttamaan ja pysymään paikkakunnalla.

4. Koulutus ja osaaminen

Kunnissa ymmärretään vastuu kehittää koulujen ja yritysten välistä toimintaa. Näin saadaan työntekijöitä ja osaajia paikkakunnille. Kunta pitää huolta kuntalaisten kouluttautumisesta, millä on hyviä vaikutuksia elinvoimaisuuteen. Lisäksi huolehditaan yrittäjien mahdollisuudesta kouluttautumiseen.

5. Kuntien hankintapolitiikka

Kunta tukee yrityksiä jakamalla hankintoja ostotarjouksiin ja järjestämällä tarjouskilpailuja. Tällöin monopolia ei muodostu vaan annetaan tilaa syntyä lisää yrittäjyyttä. Monopoli aiheuttaa noin 20 %:n hyvinvointitappion.

6. Kuntapalvelut ja infrastruktuuri

Kunta toimii kaavoituksessa, maapolitiikassa ja liikepaikkaratkaisuissa tasa-arvoisesti paikallisia yrityksiä kohtaan sekä kirjaa maapoliittisiin ohjelmiinsa kilpailua edistävät tontinluovutusperiaatteet. Toiminnan on oltava läpinäkyvää siten, että yritysten kanssa käydään avointa keskustelua.

7. Kunnan elinkeinotoimen, elinkeino- tai kehitysyhtiön tai vastaavan toiminta

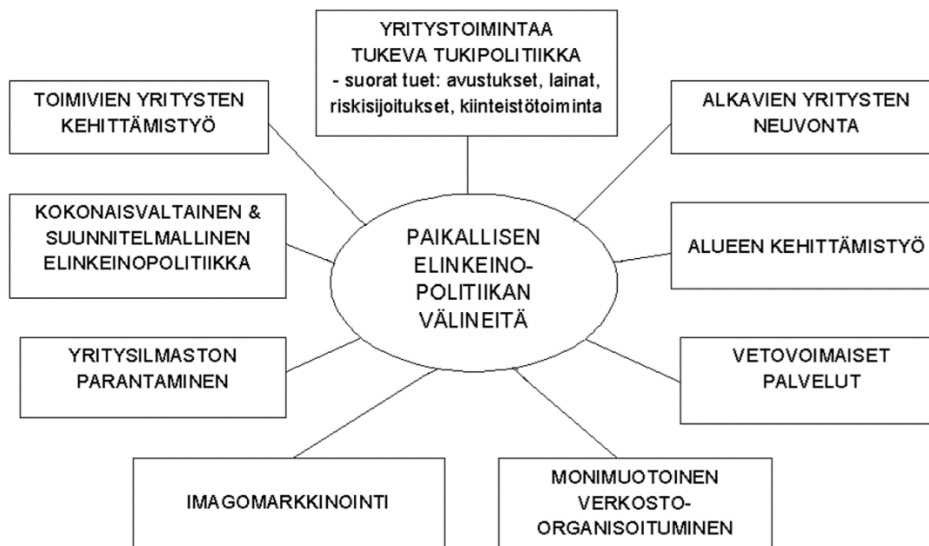
Kunnan käyttämän elinkeinopolitiikan tarkoitus on sitouttaa yrittäjät ja yritykset kuntaan sekä pitää heistä huolta ja samalla kannustaa kasvuun. Jotta tähän päättäisiin, kunnan täytyy pitää huoli, että yrityksille on tarjolla yrityspalveluita yrityksen koko elinkaaren ajalle. Kunnan kautta on hyvä tarjota yrityspalveluita, kuten yrittäjyyskasvatusta, yrittäjän neuvontaa, kasvu- ja kansainvälistymispalveluja ja omistajanvaihdosapua. Kuntien tekemällä yhteistyöllä pystytään kokoamaan resursseja ja osaa-

mista laadukkaiden elinvoimapalveluiden tuottamiseksi. Esimerkkinä tästä on yrityspalveluseteli, joka on koettu toimivaksi työkaluksi elinkeinopalvelujen tuottamisessa. (Elinkeinopoliittinen mittaristo 2018.)

4.3 Elinkeinopoliittika

Suomessa elinkeinopoliittika määritellään yleensä toimenpiteiksi, joiden avulla pyritään edistämään elinkeinoja kunnan verotulojen kasvattamiseksi, ja sen myötä tarjotaan kuntalaisille parempia palveluja (Ruotsalainen 2011, 15).

2000-lvulla kuntien elinkeinopoliittika on muuttunut siten, että yrittäjät tai yrittäjyhdistyksen edustajat pyritään ottamaan mukaan esimerkiksi kuntien elinkeinostrategioiden laadintatyöhön. Tähän suuntaan on hyvä mennä, ja toiminnan on oltava jatkuvaa. Yrittäjien ja kunnan väliset suhteissa on pidettävä koko aika ajan tasalla asioista. (Niittykangas 2011, 195.)

Kuvio 1. Paikallisen elinkeinopoliittikan vaikutukset (Näkkäljärvi 2011, 27)

Paikallistasolla elinkeinopolitiikka on lähtökohtaisesti pitkäjänteistä yrittäjyyden ja liiketoiminnan edistämiseen tähtävää toimintaa. Se perustuu kuntien ja seudun alueen omiin vahvuuksiin ja uusiin mahdollisuuksiin sekä niiden saman suuntaiseen strategiaan. Paikallisessa elinkeinopolitiikassa korostuvat eri toimijoiden välinen luottamus, sitoutuminen, yhteistyö, kumppanuus ja verkostoitumisen edistäminen. (Ruotsalainen 2011, 177.)

4.4 Yrittäjyys maaseudulla

Viime vuonna Maaseudun Tulevaisuus -lehti teetti kyselyn, jonka mukaan yrittäjistä lähes kolmasosa sekä 45–64-vuotiaista viidesosa ja kaikista suomalaisista lähes kuudesosa suunnittelee vakavasti maalle muuttoa (Vainio Aimo 2019).

Syrjäisen sijainnin vuoksi maaseutua ei ole perinteisesti pidetty ihanteellisimpana paikkana yrittäjyydelle. Monesti pienissä kunnissa ongelmana on nuorison muuttaminen kaupunkiin tai kaupungistuminen. Muuramessa yrittäjäkasvatus on otettu hyvin huomioon koulussa, sillä kunnan yläasteella opiskelijoiden on mahdollista käsitellä yrittäjyyttä valinnaiskursilla ja koululla pidetään yrittäjyystilaisuuksia.

Maaseutukunnille yrittäjyyskasvatuksesta voi olla paljon hyötyä. Yrittäjyyskasvatuksessa kohderyhmänä ovat lapset ja nuoret, jotta he sisäistäisivät jo lapsuusvuosina yrittäjyyden, ideoinnin, innovatiivisuuden ja tekemällä oppimisen. Yrittäjyyttä voidaan edistää myös lukioissa, ammatillisissa kouluissa tai yliopistotasolla annettavilla yrittäjyysopinnoilla. Yrittäjyyden esteiden poistaminen, yrittäjyyteen kannustaminen sekä lisätiedon antaminen maaseudulla elämisestä edistävät yrityksen perustamista, kun ne kohdistetaan yrittäjiksi ryhtyville. (Halonen 2005, 35.)

Kunnan markkinoinnissa käytetään usein halpoja tontteja, teollisuusalueita ja valmiita halleja tai pieniä veroprosentteja yritysten houkutteluun, mutta todellisuudessa ne ovat Mutasen (2020) sanoin keinoja, joilla kannetaan vain kannettua vettä kaivoon eli se ei itsessään riitä.

”Yritykset eivät ole valmiita sitoutumaan, ei riitä että saat halvalla tontin, tai vaikka saisit ilmaiseksi tontin tai tosi halvalla vuokrattua kunnalta jonkun. Kyllä se pitää olla koko paketti ensiksi kuntoon. Että hirveen vaikea, kyllä mä voin sanoa että ensiksi katon kuntia mitkä koittaa haalia firmoja, kyllä siinä aika paljon hakataan paukkuja hukkaan.”

Tuollaisen markkinoinnin sijasta pitäisi alkuun olla koko paketti kasassa kuten Muuramalla ja henki on positiivinen, niin sellaiseen seuraan on helppo liittyä (Mutanen 2020).

5 Tutkimustulokset

Tässä luvussa kerrotaan analysoidut tulokset. Kysely järjestettiin 21.3 - 31.3.2020. Kysely oli lähetetty yli sadalle sysmäläiselle yrittäjälle sähköpostilinkkinä tai sähköpostimuistutuksena, ja lisäksi kyselystä oli ilmoitettu Sysmän Yrittäjät ry:n Facebook-sivulla. Siitä huolimatta kysely tuotti vain 19 vastausta.

Webropol-kysely muodostui 20 kysymyksestä, joista 10 oli monivalintakysymystä ja 10 avointa kysymystä. Kyselylomakkeen monivalintakysymykset sekä kolme avointa kysymystä olivat pakollisia. Kyselyssä oli lisäksi seitsemän muuta avointa kysymystä, jotka olivat vapaaehtoisia. Kyselyssä selvitettiin, millaista on yrittäjänä toimiminen Sysmässä, sekä yrittäjien nykyinen tila.

Tutkimuksen kannalta informatiivisimpia olivat strukturoidut vastaukset, joiden kautta saatiin vastaajien mielipide selville. Avointen vastausten pohjalta ei saatu pienen vastaajamäärän takia julkaistavia löydöksiä, mutta ne ovat arvokasta sisältöä jätettäväksi kehittämissuhteiksi Sysmän Yrittäjät ry:lle.

Monivalintakysymykset antoivat paljon tietoa, mutta pääasiallisesti kehittämissuhteukset nousivat avointen vastausten kautta. Tulokset esitellään tämän opinnäytetyön keskeisten käsitteiden mukaisesti.

Tutkimuksesta on hyvä kertoa, että kyselyn vastaustenkeruun aikana olleella koronavirusepidemiolla on saattanut olla oma vaikutuksensa tutkimuksen vastauksiin. Koronavirus on tuonut globaalisti vaikeat ajat ihmisille, mukaan lukien yrittäjille, mikä vaikeutti vastaajien saamista kyselyyn. Epidemia saattoi myös tuoda negatiivisuutta vastauksiin.

Vastaajien taustatiedot

Taustatiedoissa on yrittäjäjärjestöön kuuluminen, luottamushenkilö ja yritystyyppi. Kaikkien vastaajien yritykset ovat Sysmästä.

Kyselyyn vastaajat ovat joko Sysmän Yrittäjät ry:hyn kuuluvia tai järjestön ulkopuolelta. Vastaajista lähes kolmannes on yrittäjäjärjestön jäseniä, ja loput ovat järjestön ulkopuolella olevia sysmäläisiä yrittäjiä. On tyypillistä, että yrittäjäjärjestön jäsenet ovat kiinnostuneimpia vastaamaan, koska he ovat usein erityisen aktiivisia paikkakunnan yrittäjyystoiminnassa.

Taulukko 1. Oletko Sysmän Yrittäjät ry:n jäsen?

	n	%
Kyllä	14	73,68
En	5	26,32
Yhteensä	19	100

Tämä taulukko kertoo, että kyselyn vastaajien moodi eli suurin osa vastaajista on Sysmän yrittäjät ry:n jäseniä.

Seuraavassa taulukossa esitetään vastaajien luottamuksellinen tausta.

Taulukko 2. Oletko luottamushenkilö Sysmän Yrittäjät ry:n hallituksessa?

			n	Prosentti
Sysmän yrittäjät ry:n hallituksessa			3	15,79
Kunnan valtuustossa/hallituksessa/valiokunnassa			0	0
En ole kumpaakaan			16	84.21
Yhteensä			19	100

Suurimmalla osalla kyselyyn vastaajista ei ole taustaa Sysmän yrittäjien hallituksessa tai muussa luottamustoimessa kunnan sisällä. Havaittavissa taulukossa on, että kunnan luottamushenkilöistä yksikään ei ollut vastannut kyselyyn.

Taulukko 3. Minkä tyyppinen yrityksesi on?

	n	%	kertymäprosentti
palvelualan yritys	10	52,63	52,63
maatalous	0	0	52,63
rakennusala	2	10,53	63,16
jokin muu, mikä?	7	36,84	100
Yhteensä	19	100	

Kyselyn alussa selvisi, että vastaajista yli puolet (53 %) oli palvelualan yrittäjiä.

Yrittäjäystävällisyys

Taulukko 4. Uusien yrittäjien on helppo tulla osaksi yhteisöä

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Neutraali	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä	Moodi
n	2	1	2	10	4	19	4
%	10,53	5,26	10,53	52,63	21,06	100	

Melkein kolme neljäsosaa (73,68 %) yrittäjistä on sitä mieltä, että uusien yrittäjien on helppo tulla osaksi yhteisöä.

Yleinen yrittäjäystävällisyys

Yrittäjäystävällisyyden yleisellä tasolla vastaajien keskiarvo kolmeen kysymykseen oli lievästi positiivinen (+0,23). Hankinnat sai parhaan arvosanan (+0,47), mutta yhtä moni (4) antoi parhaan (+2) ja huonoimman (-2) vastauksen.

Infrastrukturi

Kokonaispalaute viiteen kysymykseen oli neutraali (-0,06). Kysymysten joukosta erottui se, että lupahakemusten käsittely kunnassa on sujuvaa (-0,79). Reilu puolet vastaajista (52,63 %) oli eri mieltä asiasta.

Sysmän kunnan kaavoitus on huomionnut yritysten tarpeet kokonaisuutena positiivisesti (+ 0,26).

Kohdassa ”Liikenneyhteydet tukevat yritykseni toimintaa” (-0,16) suurin osa vastaajista on jokseenkin eri mieltä. Vastaus saattaa johtua siitä, että Sysmästä on huonot joukkoliikenneyhteydet muihin kuntiin pienen väestöpohjan, harvan asutuksen ja pääväylien ulkopuolella sijaitsemisen vuoksi.

Kysymyksessä ”Tietoliikenneyhteydet tukevat yritykseni toimintaa” (+0,37) yli puolet yrittäjistä kokee tietoliikenneyhteyksien tukevan yrityksensä toimintaa (57,89 %).

Tästä voidaan havaita, että tietoliikenneyhteydet toimivat hyvin suurimmalla osalla. Joku vastaaja oli vastannut avoimeen kyselyyn: ”Valokuitu pitäisi saada taajaman ulkopuolelle!”, yleisesti ottaen maaseudulla tietoliikenneyhteydet ovat heikompaa taajaman ja keskusta-alueiden ulkopuolella.

Koulutus ja osaaminen

Taulukko 5. Koulutus ja osaaminen, yrittäjäjärjestön ulkopuoliset yrittäjät

	-2	-1	0	1	2	Yhteensä	Keskiarvo	Mediaani
Sysmän yrittäjyyskasvatus on työelämälähtöistä	2	3	9	4	1	19	-0,05	0
	10,53 %	15,79 %	47,37 %	21,05 %	5,26 %	100 %		
Minulle yrittäjänä tarjotaan mahdollisuuksia oman osaamiseni kehittämiseen	6	2	7	3	1	19	-0,47	0
	31,58 %	10,53 %	36,84 %	15,79 %	5,26 %	100 %		
Yritykseni henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen	7	1	9	0	2	19	-0,58	0
	36,84 %	5,26 %	47,37 %	0 %	10,53 %	100 %		
Kunta edistää toimillaan osaavan työvoiman saamista yritykseeni	8	2	6	2	1	19	-0,74	-1
	42,10 %	10,53 %	31,58 %	10,53 %	5,26 %	100 %		
Yhteensä	23	8	31	9	5	76	-0,46	0

Väitteestä ”Kunta edistää toimillaan osaavan työvoiman saamista yritykseeni” jokainen vastaaja yrittäjäjärjestöön kuulumattomista (5) on täysin eri mieltä (-2,0). Kaikki vastaajat huomioiden tulos on -0,74. 42,1 % kaikista vastaajista on vahvasti eri mieltä ja 10,53 % jokseenkin erimieltä. Tästä voidaan havaita, että yrittäjät eivät ole tyytyväisiä osaavan työvoiman tarjontaan paikkakunnalla.

Kokonaisuutenakin vastauksissa Koulutus ja osaaminen -osa-alueeseen oltiin tyytymättömiä (-0,46). Kunta ei ole järjestänyt yrittäjille koulutusta, ja asiasta on puuttunut poliittinen tahtotila.

Yrittäjyyserähoitus

12 vastaajaa oli ja 7 ei ollut tietoinen yritysrahoituksista. Tästä huolimatta tieto kaikista rahoitusmuodoista ja yhteyshenkilöistä löytyy kunnan verkkosivuilta.

Kunnan onnistuminen uusien yritysten saamisessa

Vastaajien mukaan kunta ei ole onnistunut uusien yrityksiä saamisessa. 36 % oli täysin eri mieltä ja 26,32 % jokseenkin eri mieltä sekä 31,58 % neutraalia mieltä. Tästä voidaan päätellä, että vastaajien mielestä kunnan toimenpiteillä on saatu huonosti uusia yrityksiä Sysmään.

Myös omistajanvaihdoksissa palaute on lievästi negatiivinen (-0,21).

Millaiset ovat yrityksenne tulevaisuuden suunnitelmat?

Kyseiseen kysymykseen 19 vastaajasta 6:lla oli yrityskauppa tai sukupolvenvaihdos ajankohtaista seuraavan viiden vuoden aikana. Tulos heijastelee sysmälaisten yritysten ikärakennetta.

Avointen kysymysten vastaukset

Vastausten määrä oli pieni, ja niistä ei voi yleistää tuloksia, mutta havaittavaa oli positiivisten ja negatiivisten kommenttien voimakas hajonta samassa kysymyksessä.

Avoimen kysymyksen vastauksissa havaittavissa oli, että tällä hetkellä liikkeellä oleva koronavirus on tuonut osalle vastaajista selkeää epävarmuutta, mikä näkyy ja purkautuu myös vastauksissa, kuten ”Ei mitään tietoa, koronaepidemian kiitos”, ”heikot koronan myötä”, ”Positiivinen mieli ollut, nyt Koronan vaikutus pelottaa”, ”Ensinnä selviytyä jorinasta, jonka jälkeen kasvaa voimakkaasti”.

6 Johtopäätökset ja pohdinta

Tärkein havainto tutkimuksessa oli, että vastauksissa oli jyrkkää hajontaa. Osa vastaajista antaa samasta kysymyksestä parhaan ja osa huonoimman arvosanan. Sama näkemysten hajoaminen näkyi avoimissa vastauksissa. Yrittäjäyhdistyksen ulkopuoliset vastaajat olivat negatiivisempia, ehkä siksi, että tieto heille ei kulje yhtä hyvin kuin yhdistyksen jäsenille. Näkemysten voimakas hajautuminen viittaa asenne- ja ilmapii- riongelmiin, koska on vaikea uskoa objektiivisesti, että kunnan toiminta on sattuman- varaista sen mukaan, kenestä yrittäjästä on kysymys.

Vastausten lukumäärä jäi pieneksi, mikä heikentää tulosten yleistettävyyttä. Muun palautteen perusteella voimakkaat näkemuserot ovat ilmeisiä. Tämä heikentää Sys- män mahdollisuuksia edistää yrittäjäystävällisyyttä, koska hyvä yhteishenki olisi Muu- ramen esimerkin mukaan perusvaatimus.

Kyselyssä ilmeni selviä kipukohtia, joihin puuttua: mm. työvoiman saatavuus, yritys- ten hankkiminen ja lupa-asiat. Näiden havaintojen korjaaminen on tahtotilan ollessa kohdallaan mahdollista.

Suurin haaste työssä oli vähäinen vastausprosentti. Työn loppuun saattaminen oli haastavaa, koska kaikkeen tavoiteltuun ei saatu vastausta. Toimeksiantajan näkökul- masta tulokset jäivät vajaaksi tulosten heikon yleistettävyyden johdosta. Jatkotutki- muksessa olisi syytä paneutua havaittuihin kipukohtiin ja löytää niihin etenemistie.

Kuten Muuramen esimerkki osoittaa, ensin pitäisi laittaa perusasiat kuntoon ja vasta sitten alkaa mainostaa yrittäjäystävällisyyttä. Perusasioihin kuuluvat kunnan ylimmän päätöksenteon eli valtuuston ja kunnanhallituksen sitoutuminen yrittäjäystävällisyy- den edistämiseen. Päätöksenteon olisi tarjottava riittävät elinkeinopolitiikan resurs- sit. Virkajohdon työvälineinä voisi olla säännöllinen yhteydenpito ja tiedottaminen yrittäjäystävällisyyden edistämiseen sekä johdonmukaisen malli toteutukseen.

Lähteet

Eskola J & Suoranta J. 2005. Johdatus laadulliseen tutkimukseen, Jyväskylä Gummerus kirjapaino Oy

Haapamäki, L. 2015. Yrittäjämönteisiä valintoja -case-tutkimus Suomen Yrittäjien 2014 tekemänelinkeinopoliittisen mittariston menestyskunnista, Pro gradu tutkielma, Yliopisto. Tampereen yliopisto, Johtamiskorkeakoulu

Halonen, S. 2005. Yrittäjyys maaseudulla, opinnäytetyö, AMK, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Tradenomikoulutus

Hirsjärvi, S & Remes, P, Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita, Keuruu, Otava kirjapaino Oy

Järvinen, M. 2020. Puheenjohtaja, Sysmän kunnan valtuusto, haastattelu 15.4.2020

Kananen, J. 2008. Kvantti, Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2011. Kvantti, Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun, Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kuntien avainluvut 2017–2019. Tilastokeskus. Viitattu Sysmä

<http://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2020&active1=781>

- Metsämuuronen, J. 2009. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteessä, Helsinki International Methelp
- Mutanen, J. 2020. Puheenjohtaja, Muuramen yrittäjät, haastattelu 25.3.2020
- Möttönen, T. 2019. Yrittäjät Suomessa Elinkeinovapaudesta yrittäjyysyhteiskuntaan. julkaisu, Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Niittykangas, H. 2011. Alueellinen yrittäjyys, julkaisu, Jyväskylän yliopisto, kauppa-korkeakoulu
- Nurmeksela, Hämäläinen, Kauko, Janhunen, Kivioja, Kontinen, Kumpulainen. 2018. Hyvällä sykkeellä - kylien parhaaksi : kehittämistä ja kokeiluja Sykettä kylässä -hankkeessa, julkaisu, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Suomen Yliopistopaino Oy
- Näkkäläjärvi, K. 2011. YRITTÄJÄKSI ENONTEKIÖLLE? : Keinoja kunnan houkuttelevuuden lisäämiseksi, opinnäytetyö, AMK, Rovaniemen ammattikorkeakoulu, Matkailun koulutusohjelma
- Sysmän kunta. 2014. Sysmä itsenäisenä tulevaisuuteen strategia
- Sysmän kunta. 2017, 2018 & 2019. tilinpäätös
- Sysmän kunta. 5.12.2018. kiinteistönveroselvitys
- Sysmän kunta. 2020. Sysmän kunnan hankintaohje
- Vainio, A. 2019. Lähes miljoona suomalaista miettii vakavasti maallemuuttoa – yrittäjistäkin lähes kolmasosa, Maaseuduntulevaisuus, verkkoartikkeli, 16.12.2019.
<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/artikkeli-1.764349>

Liitteet

Liite 1. Kyselypohja

Sysmän yrittäjät ry kysely

1. Oletko Sysmän yrittäjät ry:n jäsen? Kyllä
 En

2. Oletko luottamushenkilö Sysmän Yrittäjät ry:n hallituksessa? Sysmän yrittäjät ry:n hallituksessa
 Kunnan valtuustossa/hallituksessa/valiokunnassa
 En ole kumpaakaan

3. Minkä tyyppinen yrityksesi on? palvelualan yritys
 maatalous
 rakennusala
 jokin muu, mikä?

4. Yhteisö

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Neutraali	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Uusien yrittäjien on helppo tulla osaksi yhteisöä	☐	☐	☐	☐	☐

5. Millaiseksi arvioit yrittäjäkulttuurin/yhteisöllisyyden Sysmässä?

6. Millaiset ovat yrityksenne tulevaisuuden suunnitelmat? *

7. Yrittäjäystävällinen kunta

Täysin eri mieltä -2, jokseenkin eri mieltä -1, neutraali 0, jokseenkin samaa mieltä +1, täysin samaa mieltä +2 *

	-2	-1	0	+1	+2
Kunnan hankinnoilla edistetään paikallistaloutta	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnan päätöksenteko on yritysten kannalta avointa	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnassa otetaan yritykset huomioon jo päätösten valmisteluvaiheessa	☐	☐	☐	☐	☐

8. Miten näitä voisi parantaa?

9. Yrittäjän näkökulmasta, miten Sysmän kunnan matkailu ja markkinointi on onnistunut?

10. Infrastrukturi

Täysin eri mieltä -2, jokseenkin eri mieltä -1, neutraali 0, jokseenkin samaa mieltä +1, täysin samaa mieltä +2 ^a

	-2	-1	0	+1	+2
Kunnan kaavoitus huomioi yritykseni tarpeet	☐	☐	☐	☐	☐
Yritykseni tilatarpeita edistetään kunnassa	☐	☐	☐	☐	☐
Liikenneyhteydet tukevat yritykseni toimintaa	☐	☐	☐	☐	☐
Tietoliikenneyhteydet tukevat yritykseni toimintaa	☐	☐	☐	☐	☐
Lupahakemusten käsittely kunnassa on sujuvaa	☐	☐	☐	☐	☐

11. Vapaa mielipide aiheesta

12. Koulutus ja osaaminen

Täysin eri mieltä -2, jokseenkin eri mieltä -1, neutraali 0, jokseenkin samaa mieltä +1, täysin samaa mieltä +2 ^a

	-2	-1	0	+1	+2
Sysmän yrittäjyyskasvatus on työelämälähtöistä	☐	☐	☐	☐	☐
Minulle yrittäjänä tarjotaan mahdollisuuksia oman osaamiseni kehittämiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Yritykseni henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Kunta edistää toimillaan osaavan työvoiman saamista yritykseeni	☐	☐	☐	☐	☐

13. Oletko tietoinen yritysrahoituksista? ^a

- Kyllä
- En

14. Onko teillä tai yrityksenne henkilöstöllä tarpeita kouluttautua? ^{*}

15. Kehitysehdotuksia

16. Arvioi

Täysin eri mieltä -2, jokseenkin eri mieltä -1, neutraali 0, jokseenkin samaa mieltä +1, täysin samaa mieltä +2 ^{*}

	-2	-1	0	+1	+2
Kunta on onnistunut uusien yritysten saamisessa	☐	☐	☐	☐	☐
Omistajanvaihdoksissa paikalliset yrittäjät löytävät helposti jatkajan toiminnalleen	☐	☐	☐	☐	☐

17. Onko yrityskauppa/sukupolvenvaihdos ajankohtaista yrityksessä seuraavan 5 vuoden aikana? ^{*}

- Kyllä
- Ei

18. Miten edellä mainittuja voisi parantaa kunnassa?

19. Mille uudelle liiketoiminnalle olisi mielestäsi kysyntää Sysmässä?

20. Vapaa sana, miten kehittäisit Sysmää entistäkin elinvoimaisemmaksi ja vetovoimaiseksi?
